

ارزیابی معانی آشکار و پنهان در بدنه ی میراث غنی خیابان لاله زار تهران

سید رامتین حسنی^۱، وحید قبادیان^{۲*}، مهناز محمودی زرنندی^۳

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۹/۲۶

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۷/۲۸

چکیده

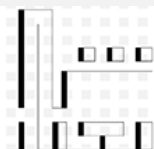
اهداف و روش: آشکارسازی مولفه‌های معنایی ظریفی است که زیربنای اهمیت فرهنگی و تاریخی خیابان را تشکیل می‌دهند. برای دستیابی به این هدف، از یک رویکرد ترکیبی با ادغام مصاحبه و نظرسنجی استفاده شد. طیف متنوعی از شرکت کنندگان، از جمله کارشناسان معماری و شهرسازی، در کنار ساکنان فعلی و سابق، بینش‌های چند وجهی را در مورد روایت تاریخی خیابان ارائه کردند. در نهایت پژوهش به بررسی معانی پنهان در ابعاد کالبدی، عملکردی، عاطفی و فرهنگی خیابان لاله‌زار می‌پردازد. این رویکرد جامع، درک کامل شبکه پیچیده عناصر معنایی را که به هویت خیابان کمک می‌کنند، امکان‌پذیر می‌سازد. **تجزیه و تحلیل:** یافته‌های حاصل از مصاحبه‌های عمیق و بررسی‌های دقیق، شبکه پیچیده‌ای از روابط متقابل میان مؤلفه‌های معنایی شناسایی شده را آشکار کرد. این ارتباطات مورد تحلیل دقیق قرار گرفت و به شناسایی عناصر محوری مانند تعادل، تناسب، تداوم، طنین عاطفی و نمادگرایی فرهنگی ختم شد که عمیقاً میراث خیابان لاله زار را شکل می‌دهد. **یافته‌ها:** ادغام نتایج پژوهش، درک جامعی از روایت تاریخی خیابان فراهم می‌کند و رتبه‌بندی مؤلفه‌های معنایی شناسایی شده را بر اساس اهمیت آنها تسهیل می‌کند. تحلیل‌های آماری و همبستگی‌ها، روابط پیچیده‌ای بین این مؤلفه‌ها را آشکار می‌کنند و یک چشم‌انداز جامع از میراث خیابان ارائه می‌دهند. به طور خلاصه، این پژوهش به رمزگشایی معانی چندوجهی نهفته در بافت تاریخی خیابان لاله‌زار می‌پردازد و بر ارزش ذاتی این عناصر در شکل‌دهی به روایت میراثی آن تأکید می‌کند. علاوه بر این، این مطالعه نه تنها تحقیقات شهری را غنی می‌کند، بلکه پایه و اساس تحقیقات آینده را در مناظر متنوع شهری تاریخی ایجاد میکند.

کلیدواژه: ارزیابی معانی، بدنه ی میراث غنی، خیابان لاله زار، تهران.

^۱ - دانشجوی دکتری تخصصی، گروه هنر و معماری، واحد امارات، دانشگاه آزاد اسلامی، دبی، امارات متحده عربی.

^۲ - دانشیار، گروه هنر و معماری، واحد تهران مرکز، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

^۳ - دانشیار، گروه معماری، واحد تهران شمال، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

مقدمه

در قلمرو میراث معماری و تاریخ شهری، کاوش در معانی معماری و فرهنگی نهفته در محیط ساخته شده به عنوان یک منطقه در حال رشد مورد توجه ظاهر شده است. بررسی تأثیر متقابل پیچیده بین ساختارهای فیزیکی، روایت‌های تاریخی، و نمادگرایی فرهنگی در مناظر شهری، راهی فریبنده برای کشف لایه‌های اهمیت غنی‌کننده میراث شهر است. این جست‌وجو فراتر از تحلیل‌های معماری مرسوم است، و عمیقاً در قلمروهای تاریخ، جامعه‌شناسی و مطالعات فرهنگی می‌کاود تا روایت‌های آشکار و پنهان را در بافت ساخته شده آشکار کند. چنین جست‌وجوی معنا در فضاهای معماری به‌ویژه در خیابان تاریخی لاله‌زار تهران، گذرگاه شهری آراسته به بناهایی که نسل‌ها به‌عنوان نگهبان گذشته ایستاده‌اند، نمونه‌ی برجسته‌ای است (توکلی، ۲۰۱۸). خیابان لاله‌زار که زمانی پر زرق و برق با مليله‌های معماری غنی خود که در دوره‌های مختلف بافته شده بود، شاهد دگردیسی شهر و تلفیق تأثیرات فرهنگی متنوع است. با این حال، همانطور که خیابان تکامل یافته است، اهمیت تاریخی آن در معرض خطر محو شدن است. چالش در رمزگشایی و حفظ معانی عمیق معماری و فرهنگی نهفته در بافت خیابان لاله‌زار است و تضمین می‌کند که میراث غنی آن در میان دگرگونی‌های معاصر همچنان مورد قدردانی و درک قرار می‌گیرد.

پیشینه

جین اسمیت، مورخ معماری (۲۰۱۹) با شیوایی بر این مفهوم تأکید می‌کند که هر ساختمان به عنوان آرشیو روایت‌هایی عمل می‌کند که ارزش‌ها، آرمان‌ها و تجربیات جوامعی را که در خود جای داده است را در بر می‌گیرد. جست‌جوی معنا در فضاهای معماری مستلزم رویکردی چندوجهی است، جایی که عناصری مانند نماها، ستون‌ها و تزئینات به عنوان ظرف‌های حافظه فرهنگی عمل می‌کنند (Turner, 2018). علاوه بر این، این ساختمان‌ها نه تنها رویدادهای تاریخی را نشان می‌دهند، بلکه تعاملات اجتماعی را نیز در خود جای داده‌اند که در درون دیوارهای آنها آشکار شده است (گارسیا، ۲۰۲۰). نمادگرایی فرهنگی در معماری به عنوان ابزاری قدرتمند برای بیان هویت جمعی پدیدار می‌شود، پدیده‌ای که به دقت توسط قوم‌شناس سوفیا لی (۲۰۱۷) بررسی شده است. تأثیرات منطقه‌ای نقشی محوری در شکل‌دهی فرم‌های معماری ایفا می‌کند و به طور مؤثر حس هویت محلی را در دنیای جهانی شده القا می‌کند (حسن، ۲۰۲۱). تأثیر عاطفی زیبایی‌شناسی معماری، برانگیختن احساسات نوستالژی و هویت، بعد قانع‌کننده‌ای را در این کاوش شکل می‌دهد (براون، ۲۰۱۹). عملکرد باطنین عاطفی این ساختمان‌ها در هم می‌آمیزد، همانطور که توسط برنامه ریز شهری آندریا مارتینز (۲۰۲۲)، که نقش استفاده مجدد تطبیقی را در حفظ معانی تاریخی و در عین حال تطبیق با نیازهای معاصر بررسی می‌کند، مشهود است. در جدول زیر به خلاصه‌ای از تحقیقات اخیر که مرتبط با پژوهش است پرداخته شده است.

جدول ۱ پیشینه پژوهش طبقه بندی شده^۱

محقق	سال	محل	روش	تحلیل و بررسی	مولفه های اندازه گیری شده
جین اسمیت	۲۰۱۹	جهانی	قوم نگاری	کیفی	اهمیت روایی، نمادگرایی معماری
جیمز ترنر	۲۰۱۸	اروپا	تحلیل آرشویی	کیفی	عناصر معماری، حافظه فرهنگی
ماریا گارسیا	۲۰۲۰	تنظیمات شهری	قوم نگاری	کیفی	رویدادهای تاریخی، تعاملات اجتماعی
سوفیا لی	۲۰۱۷	تنظیمات شهری	مطالعه موردی	کیفی	نمادگرایی فرهنگی، هویت جمعی
احمد حسن	۲۰۲۱	زمینه منطقه ای	مطالعه تطبیقی	کیفی	تأثیرات منطقه ای، هویت محلی
امیلی براون	۲۰۱۹	فضاهای تاریخی	تجربی	کیفی	تأثیر احساسی، زیبایی شناسی معماری
آندره آ مارتینز	۲۰۲۲	تنظیمات شهری	مطالعه موردی	روش های ترکیبی	استفاده مجدد تطبیقی، حفظ، عملکرد
دیوید ونگ	۲۰۱۸	تنظیمات شهری	مطالعه کیفی	کیفی	عناصر معماری، تجربیات احساسی

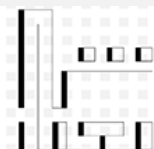
اهداف و سوالات

هدف این تحقیق بررسی همه جانبه معانی معماری و فرهنگی موجود در ساختمان های میانی خیابان لاله زار تهران است. این مطالعه با استفاده از یک رویکرد ترکیبی که مصاحبه های کیفی و تجزیه و تحلیل اسناد را ادغام می کند، تلاش می کند تا به طور سیستماتیک مولفه های متشکل از معانی معماری و فرهنگی را طبقه بندی و اندازه گیری کند. با تکیه بر پیش های به دست آمده از تحقیقات قبلی، این تلاش با هدف کمک به درک دقیق لایه های پیچیده ای که میراث خیابان لاله زار را تشکیل می دهند، است.

رمزگشایی معناشناسی در محیط های ساخته شده

کاوش معناشناسی در محیط ساخته شده به رابطه پیچیده بین معماری و معانی آن می پردازد. نشانه شناسی، به عنوان یک لنز تفسیری، تأکید می کند که فرم های معماری و ترتیبات فضایی پیام ها، عواطف و روایت ها را منتقل می کنند (اکو، ۱۹۸۶). این رویکرد معماری را متن پیچیده ای می داند که افراد می خوانند و تفسیر می کنند و در نتیجه حس مکان را برمی انگیزند که بر اساس نقش ها، انتظارات و تجربیات آنها شکل می گیرد

^۱ این پیشینه تحقیق از کار محققان برجسته برای تأکید بر اهمیت کاوش معانی معماری و فرهنگی در مناظر شهری استفاده می کند. این تحقیق روش ها و ابعاد متنوعی را نشان می دهد که این تحقیق را در بر می گیرد و راه را برای تحلیل جامع ساختمان های میانی خیابان لاله زار تهران هموار می کند.

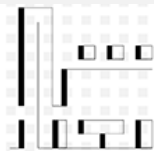
(راپاپورت، ۲۰۱۴؛ دل و تبریزی، ۲۰۰۹). در این چارچوب نشانه‌شناختی، عناصر معماری شبیه نشانه‌های زبانی هستند، اطلاعات را منتقل می‌کنند و بیننده را در گفتگو با ساختار کالبدی درگیر می‌کنند (اکو، ۱۹۸۶). به عنوان مثال، نمای ساختمان را می‌توان به عنوان یک بیانیه بصری دید که اهمیت تاریخی، هویت فرهنگی و هدف عملکردی را بیان می‌کند (راپاپورت، ۲۰۱۴). چیدمان فضایی اتاق‌ها در یک ساختار مجموعه‌ای از تجربیات را تنظیم می‌کند و افراد را از طریق روایتی که در پاسخ به حرکات آنها آشکار می‌شود هدایت می‌کند (ترنر، ۲۰۱۸).

مفهوم فرم معماری به عنوان متن در آثار رولان بارت ریشه دارد، که تشخیص داد مصنوعات فرهنگی، از جمله معماری، لایه‌هایی از معنا را در بر می‌گیرند که می‌توانند از طریق تحلیل رمزگشایی شوند (Barthes, 1977). با اعمال این مفهوم در ساختمان‌های مختلط خیابان لاله‌زار، تابلویی غنی از مفاهیم بافته شده در بافت معماری را پرده‌برداری می‌کنیم. ریتم‌ها، پیوندها و سلسله مراتب دستور زبان ساختاری این زبان معماری را تشکیل می‌دهند (دل و تبریزی، ۲۰۰۹). این درک در نوشته‌های انسان‌شناس کلیفورد گیرتز منعکس شده است، که ادعا می‌کند فرهنگ سیستمی از مفاهیم موروثی است که از طریق اشکال نمادین، از جمله معماری بیان می‌شود (Geertz, 1973). معماری خیابان لاله‌زار به عنوان مخزن ارزش‌های فرهنگی، روایت‌های تاریخی و پویایی‌های اجتماعی است که هویت آن را شکل می‌دهد (Turner, 2018). هر ساختمان بار معنایی را حمل می‌کند و آرزوهای خالقانش، کارکردهایی که در خدمت آن است و داستان‌هایی که روایت می‌کند را در بر می‌گیرد (حبیبی، ۱۳۹۴). در مجموع، رمزگشایی معناشناسی در محیط ساخته شده مستلزم تلقی معماری به عنوان یک متن چند لایه است، جایی که عناصر و پیکربندی‌های فضایی دال‌هایی هستند که معانی را منتقل می‌کنند (Eco, ۱۹۸۶). میراث معماری ساختمان‌های مختلط خیابان لاله‌زار، با ادغام بافت‌های تاریخی و فرهنگی، به کاوشی همه‌جانبه در این معانی پنهان و آشکار اشاره می‌کند.

اهمیت چندوجهی: کالبدی، عملکردی، احساسی و فرهنگی

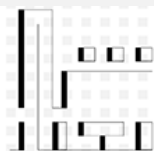
اهمیت میراث معماری طیفی از ابعاد را در بر می‌گیرد که در مجموع به تابلوی غنی از معانی ذاتی در محیط‌های ساخته شده کمک می‌کند (کاپلان و کاپلان، ۱۹۸۹). این اهمیت چندوجهی در ابعاد کالبدی، عملکردی، احساسی و فرهنگی گسترده می‌شود و در هم تنیده می‌شود تا درک جامعی از ارزش نهفته در فضاهای معماری ایجاد کند.

اهمیت کالبدی: در هسته خود، میراث معماری دارای اهمیت کالبدی است و ویژگی‌های ملموس و جلوه‌های مادی بناهای تاریخی را در بر می‌گیرد (Fielden, 1996). این شامل ویژگی‌های زیبایی‌شناختی طراحی، پیچیدگی‌های کاردستی، و طبیعت ماندگار مصالح ساختمانی است. جنبه‌های کالبدی یک ساختمان به عنوان گواهی بر سبک‌های معماری یک دوره خاص عمل می‌کند و بینش‌هایی را در مورد پیشرفت‌های تکنولوژیکی و اصول طراحی گذشته ارائه می‌دهد (دل و تبریزی، ۲۰۰۹). به عنوان مثال، نماهای پرآذین سازه‌های تاریخی در خیابان لاله‌زار، تسلط بر هنر سنتی و جزئیات دقیقی را که مشخصه معماری آن دوره است، به نمایش می‌گذارد.

جدول ۲ مولفه های کالبدی

مولفه	شرح	روش اندازه گیری
تعادل	ارزیابی تعادل و هماهنگی در ترتیبات طراحی.	مشاهده و اندازه گیری بصری برای تقارن / عدم تقارن.
تناسب، قسمت	ارزیابی روابط اندازه و مقیاس برای زیبایی شناسی بصری.	اندازه گیری ابعاد و نسبت ها، در مقایسه با دستورالعمل ها.
ارتباط	تجزیه و تحلیل ادغام عناصر برای انسجام طراحی	مشاهده انتقال و اتصالات در طراحی.
ریتم	بررسی تکرار و الگو برای درک حرکت بصری.	شناسایی عناصر و الگوهای تکرار شونده
انضباط	ارزیابی پایداری به سبک های معماری برای حفظ تاریخی	مقایسه با اصول طراحی ثابت.
تداوم	ارزیابی جریان بصری برای وحدت در طراحی.	مشاهده چگونگی هدایت عناصر از یکی به دیگری.
سازگاری	ارزیابی هماهنگی بین عناصر برای یک ترکیب زیباشناختی.	بررسی سازگاری بصری از نظر سبک، مترتال، فرم.
اثر متقابل	تجزیه و تحلیل چگونگی تعامل عناصر برای بهبود تجربه کلی.	کاوش در چگونگی مشارکت و مشارکت عناصر در روایت.
پیچیدگی	درک اینکه چگونه جزئیات پیچیده لایه هایی از عمق تاریخی را اضافه می کند.	مشاهده جزئیات پیچیده و اهمیت تاریخی آنها.
مقیاس	ارزیابی سهم ابعاد در زیبایی شناسی و محیط تاریخی	اندازه گیری ابعاد در رابطه با تجربه انسانی.
تعارض	تجزیه و تحلیل تضادهای عمدی برای روایت و معانی غنی.	شناسایی عناصر معرفی کننده تعارضات عمدی.
انتزاع - مفهوم - برداشت	تجزیه و تحلیل درجه اشکال انتزاعی برای تفسیرهای باز.	مشاهده اشکال انتزاعی و تأثیر آنها در تفسیر.
وحدت	ارزیابی انسجام بین عناصر برای یک پیام کل نگر.	بررسی چگونگی کارکرد هماهنگ عناصر با یکدیگر.
تفاوت و شباهت	ارزیابی تعادل بین تفاوت ها و اشتراکات.	مشاهده اینکه چگونه مولفه های متمایز و ویژگی های مشترک را متعادل می کنند.
ایهام	تحلیل معانی ضمنی برای غنای نشانه شناختی.	تفسیر معانی ضمنی در عناصر.

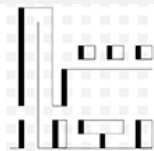
هندسه	ارزیابی آرایش ها و تناسبات هندسی برای نمادگرایی.	بررسی تأثیر اشکال هندسی بر زبان بصری.
-------	--	---------------------------------------

اهمیت عملکردی: فراتر از زیبایی شناسی، میراث معماری دارای اهمیت عملکردی است که منعکس کننده استفاده و هدف مورد نظر از محیط ساخته شده است (الیور، ۲۰۰۳). ساختمان‌های تاریخی اغلب مظهر ترتیبات و چیدمان‌های فضایی هستند که فعالیت‌های زمان خود را تسهیل می‌کرد (راپاپورت، ۲۰۱۴). این جنبه‌های عملکردی اجمالی به زندگی روزمره، تعاملات اجتماعی و فعالیت‌های اقتصادی که جامعه را شکل داده‌اند، ارائه می‌دهند (الیور، ۲۰۰۳). به عنوان مثال، چیدمان ساختمان‌های با کاربری مختلط در خیابان لاله‌زار ممکن است نشان دهد که چگونه فضاها برای تطبیق عملکردهای مسکونی، تجاری و جمعی سازماندهی شده‌اند و بینش‌هایی را در مورد پویایی شهری آن دوران ارائه می‌دهند.

جدول ۳ مولفه های عملکردی

مولفه	شرح	روش اندازه گیری
تداوم	ارزیابی تداوم عملکردی برای ارتباط تاریخی	ارزیابی هم ترازوی تاریخی عناصر عملکردی.
اثر متقابل	تجزیه و تحلیل تعاملات برای مشارکت های عملکردی و تاریخی.	بررسی چگونگی تقویت یا تضاد عناصر عملکردی با ویژگی های مجاور.
انعطاف پذیری	ارزیابی سازگاری با نیازهای در حال تغییر با احترام به میراث.	ارزیابی سازگاری بدون به خطر انداختن یکپارچگی.
سلسله مراتب	شناسایی سهم ترتیبات سلسله مراتبی در اهمیت.	تجزیه و تحلیل اهمیت سازمان در طراحی.
متعلق بودن	ارزیابی اینکه عناصر چگونه حس تعلق به میراث را تقویت می کنند.	نظرسنجی‌ها و مصاحبه‌ها برای دریافت پاسخ‌های احساسی و دلبستگی ساکنان.

اهمیت احساسی: اهمیت احساسی میراث معماری فراتر از جنبه های کالبدی و فایده گرایانه است و شامل ارتباطات احساسی افراد با فضاهایی است که در آن زندگی می کنند (Feldman & Tompson, 1991). ساختمان‌های تاریخی نوستالژی را برمی‌انگیزد، خاطرات و احساسات مرتبط با تجربیات شخصی و روایت‌های اجتماعی را برمی‌انگیزد (اسمیت، ۲۰۱۹). معماری به طرفی از طنین احساسی تبدیل می‌شود که حس تعلق، دلبستگی و هویت را تقویت می‌کند (امیلی براون، ۲۰۱۹). تزیینات پیچیده ساختمان‌ها در خیابان لاله زار ممکن است احساسات هیبت، شگفتی و تحسین را برانگیزد و نشان دهد که چگونه زیبایی شناسی معماری می‌تواند واکنش‌های احساسی عمیقی را برانگیزد.

جدول ۴ مولفه های احساسی

مولفه	شرح	روش اندازه گیری
ارتباط	تحلیل ارتباط احساسی و مشارکت در روایت تاریخی.	ارزیابی طنین احساسی و همسویی با میراث.
ابهام	تجزیه و تحلیل ابهام عمدی برای تفاسیر تفکر برانگیز.	بررسی عناصری که عمداً معانی را محو می کنند.
سادگی	ارزیابی نقش سادگی در انتقال معانی روشن.	تحلیل سادگی در ارتباط طراحی معانی.
پیچیدگی	درک تأثیر پیچیدگی بر عمق و تفسیر تاریخی	مشاهده سهم جزئیات پیچیده در غنای تاریخی.

اهمیت فرهنگی: میراث معماری عمیقاً با اهمیت فرهنگی آمیخته است و ارزش ها، سنت ها و روایت های یک جامعه را در بر می گیرد (لوونتال، ۱۹۹۸). بناهای تاریخی به عنوان تجسم کالبدی هویت های فرهنگی و خاطرات جمعی عمل می کنند (دل و تبریزی، ۲۰۰۹). آنها شاهد رویدادهای تاریخی، دگرگونی های اجتماعی، و تغییرات فرهنگی هستند که منعکس کننده تکامل جوامع در طول زمان هستند (لوونتال، ۱۹۹۸). ساختمان های مختلط خیابان لاله زار ممکن است منعکس کننده آمیختگی فرهنگی و تنوع منطقه باشد و داستان هایی از همزیستی و تبادل بین جوامع مختلف را روایت کند.

جدول ۵ مولفه های فرهنگی

مولفه	شرح	روش اندازه گیری
هویت	تحلیل بازتاب های هویت فرهنگی و تاریخی.	بررسی چگونگی تجسم عناصر هویت فرهنگی و تاریخی.
مقایسه	ارزیابی ویژگی های منحصر به فرد تاریخی از طریق مقایسه	تحلیل تطبیقی عناصر در بافت معماری گسترده تر
همگنی	ارزیابی همگنی طراحی برای انسجام و هویت بصری.	بررسی سازگاری و انسجام طراحی
تعارض	تجزیه و تحلیل سهم تعارضات عمدی در روایت و معنا.	تفسیر اهمیت تعارضات عمدی.
علامت نمادین	درک کاربرد نشانه های نمادین برای انتقال معانی عمیق تر	پژوهش در مورد نمادگرایی و معانی پنهان عناصر معماری.

در اصل، اهمیت چندوجهی میراث معماری بر لایه‌های معنایی پیچیده‌ای تأکید می‌کند که در محیط‌های ساخته شده همگرا می‌شوند. این درک کل نگر فراتر از حفظ صرف ساختارهای کالبدی است. این شامل حفظ هویت‌های فرهنگی، تجربیات احساسی و روایت‌های کاربردی است که مخزن غنی تاریخ بشر و تکامل اجتماعی را تشکیل می‌دهد.

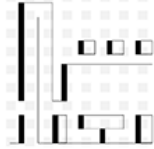
محدوده پژوهش

قلمرو این پژوهش بر میراث تاریخی و غنی خیابان لاله زار تهران، گذرگاهی برجسته با اهمیت تاریخی ریشه دار است. خیابان لاله‌زار که به یابان لاله‌زار نیز معروف است، یکی از خیابان‌های قدیمی و مرکزی تهران بوده و از میدان امام خمینی (توپخانه) در جنوب تا خیابان انقلاب اسلامی (شهرضا) در شمال امتداد دارد (شهری، ۱۳۶۹، ج. ۱، ۱۰۶). خیابان لاله زار در طول تاریخ خود دستخوش دگرگونی‌های قابل توجهی شده است که نشان دهنده توسعه پویای شهری ایران معاصر است (توکلی، ۱۳۸۸، ۷۳). شایان ذکر است، در دوران قاجار و اوایل پهلوی، خیابان لاله زار شاهد اوج گیری فرهنگی، هنری و تجاری کشور بود و لقب شانزلیزه تهران را به خود اختصاص داد. این خیابان زمانی محل استقرار موسسات بی‌شماری از جمله تئاتر، رستوران، خانه‌های تجاری، کاباره‌ها، فنجان‌فروشی‌ها، خیاط‌فروشی‌ها، سینماها و فروشگاه‌های معروف ایرانی بود. خیابان لاله زار نیز شاهد تولد موسیقی خیابانی بود (بهزاد فر، ۱۳۹۰، ۱۳۲). این خیابان که از طریق ایستگاه‌های مختلف مترو مانند توپخانه، سعدی و دروازه‌دولت قابل دسترسی است، نقش مهمی در شکل‌دهی به منظر فرهنگی تهران داشت. سیر تحول خیابان لاله زار، از باغی خارج از دیوار شهر به یک شریان شهری پر جنب و جوش، آینه سفر توسعه شهری ایران معاصر است. مسیری که با الهام از آرزوی تقلید از عظمت شانزه لیزه آغاز شد، هم اوج شکوفایی فرهنگی، هنری و تجاری و متعاقب آن را به قطبی برای تجارت لوازم الکتریکی تجربه کرد.

شکل ۱ منتخبی از تصاویر لاله زار در قدیم (از راست: ۱. خیابان لاله‌زار در سال ۱۳۲۴ ه.ش، رونق اجتماعی و

قرارگیری در کانون توجه شهر و شهرنشینان. مأخذ: پاکزاد، ۱۳۹۵، ۲۴۹. ۲. خیابان لاله زار در دهه ۱۳۴۰ ه.ش،

آغاز افول خیابان در پی گسترش شهر و پیدایش جذابیت‌های جدید. مأخذ: پاکزاد، ۱۳۹۵، ۲۷۲، ۳. تخریب دروازه

دولت در طرح گسترش تهران، شتاب به سوی مدرنیته و نادیده گرفتن نماد های هویتی تهران قدیم. مأخذ: شیرازیان.

۱۳۹۴، ۱۷۰.

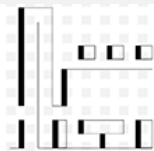
روش پژوهش

خیابان لاله زار در تهران، انباری از اهمیت تاریخی، فرهنگی و معماری است. در داخل این بافت تاریخی ساختمان‌هایی از دوره های مختلف تاریخی قرار گرفته‌اند که اغلب تحت الشعاع بناهای دیدنی بزرگ قرار می‌گیرند و در عین حال حاوی تابلویی غنی از ارزش‌های معنایی هستند که منتظر کاوش هستند (حسنی، سعید و مسچی، ۱۳۹۵). این ساختمان‌ها با معانی آشکار و پنهان خود، جوهر میراث خیابان لاله‌زار را در خود جای داده و به روایت گسترده‌تر آن کمک می‌کنند. این پژوهش به دلیل نیاز به ارزیابی دقیق ارزش‌های معنایی در بدنه ی این خیابان انجام می‌شود و در نتیجه مفاهیم تاریخی، فرهنگی و احساسی آن‌ها را آشکار می‌کند. خیابان لاله زار جایگاهی محوری در منظر شهری تهران دارد که با ترکیبی از سبک های معماری سنتی و مدرن مشخص شده است.

این پژوهش به دنبال دستیابی به اهداف زیر است:

- شناخت ارزش‌های معنایی آشکار و پنهان موجود در بدنه خیابان لاله‌زار
- بررسی ابعاد کالبدی، فرهنگی، احساسی و عملکردی ارزش‌های معنایی
- ایجاد یک چارچوب جامع برای ارزیابی ارزش‌های معنایی، قابل اجرا در مکان‌های میراثی و بافت‌های شهری فراتر از خیابان لاله‌زار.

روش تحقیق به کار گرفته شده برای مطالعه، رویکرد ترکیبی جامعی است که هدف آن ارزیابی ارزش‌های معنایی آشکار و پنهان در بناهای تاریخی خیابان لاله‌زار تهران است. این روش تکنیک های کمی و کیفی را برای به دست آوردن درک کاملی از ابعاد کالبدی، عملکردی، احساسی و فرهنگی این ساختمان ها ترکیب می کند. هدف اصلی این تحقیق کشف لایه‌های مهمی است که در میراث غنی خیابان لاله‌زار تعبیه شده است و بینش‌هایی را درباره مفاهیم تاریخی، فرهنگی و احساسی آن ارائه می‌کند. روش تحقیق برگزیده ترکیبی از تحقیقات اکتشافی و توصیفی با استفاده از دو روش جمع آوری داده های کیفی و کمی است. هدف، تحلیل ارزش‌های معنایی موجود در میراث خیابان لاله‌زار و کشف معانی ظاهری و پنهان در بناهای تاریخی است. داده های جمع آوری شده مروری جامع از میراث خیابان و روایت های موجود در آن ارائه می کند. این تحقیق شامل منابع داده اولیه و ثانویه خواهد بود. داده های اولیه از طریق نظرسنجی، مصاحبه و مشاهدات جمع آوری می شود، در حالی که داده های ثانویه شامل اسناد تاریخی، نقشه های معماری و نظرات کارشناسان خواهد بود. این تحقیق در یک دوره شش ماهه و در سال ۱۴۰۲ انجام

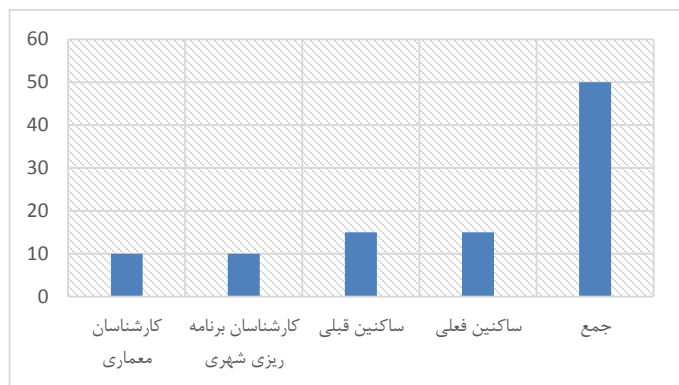
شده است. در جدول ۶ خلاصه ای از روش تحقیق بیان شده است. از طریق این رویکرد تلفیقی، این پژوهش به دنبال کشف لایه‌های معانی در میراث خیابان لاله‌زار تهران است و روایت‌های آشکار و پنهان را که به پیچیدگی فرهنگی غنی آن کمک می‌کند، آشکار می‌کند.

جدول ۶ خلاصه روش تحقیق پژوهش

شرح	مراحل
روش های ترکیبی، اکتشافی و توصیفی	روش
ارزیابی ارزش های معنایی آشکار و پنهان در خیابان لاله زار	هدف
داده های اولیه (نظرسنجی، مصاحبه، مشاهدات) و ثانویه (اسناد، نظرات کارشناسان)	نوع داده
شش ماه ۱۴۰۲	بازه زمانی
نظرسنجی، مصاحبه، مشاهدات، اسناد تاریخی، نظرات کارشناسان	جمع آوری داده ها
تجزیه و تحلیل موضوعی برای داده های کیفی. تجزیه و تحلیل آماری برای داده های کمی	تحلیل داده ها
ارزیابی مقدماتی، مولفه های کالبدی، عملکردی، احساسی و فرهنگی	چارچوب تحقیق
ساکنین فعلی/قبلی، کارشناسان، اعضای جامعه محلی	نمونه
نظرسنجی، مصاحبه، مشاهدات، تحلیل موضوعی و آماری	تکنیک

فرآیند جمع آوری داده ها شامل یک رویکرد چند وجهی برای گرفتن دیدگاه ها و تجربیات متنوع است. مصاحبه ها با یک نمونه هدفمند شامل ساکنان فعلی و قبلی، کارشناسان معماری و شهرسازی و اعضای جامعه محلی انجام خواهد شد. نظرسنجی ها برای جمع آوری داده های کمی در مورد جنبه های کالبدی، عملکردی، احساسی و فرهنگی ساختمان ها توزیع خواهد شد. داده های جمع آوری شده تحت یک فرآیند تجزیه و تحلیل دقیق قرار خواهند گرفت. داده های کیفی حاصل از مصاحبه ها با استفاده از تحلیل موضوعی، شناسایی مضامین تکرار شونده مرتبط با ابعاد مختلف ارزش های معنایی، تجزیه و تحلیل خواهند شد. داده های کمی از نظرسنجی ها با استفاده از تکنیک های آماری برای تعیین روندها، همبستگی ها و سطوح معنی داری تجزیه و تحلیل خواهند شد.

تحلیل داده ها

نمودار ۱ ترکیب شرکت کنندگان در نظرسنجی

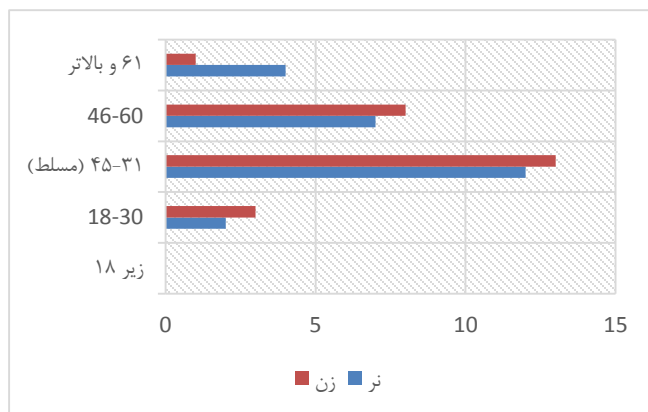
ابعاد را تسهیل می‌کند و امکان ارزیابی جامع از اهمیت تاریخی خیابان را فراهم می‌کند. انتخاب یک جامعه آماری نظام مند برای این تحقیق، بر اساس نیاز به اطمینان از تحلیل معرف و جامع میراث معماری خیابان لاله زار تهران است. یک رویکرد نظام مند عمداً برای به حداقل رساندن سوگیری و دستیابی به بازنمایی متوازن از دیدگاه‌ها، تخصص‌ها و تجربیات مختلف مرتبط با معانی تاریخی و فرهنگی خیابان انتخاب شد.

تحلیل داده های کیفی

- در ابتدا مصاحبه هایی با ۲۰ نفر از متخصصان شهرسازی و معماری به صورت کیفی انجام شد که نتایج حاصل از مصاحبه ها به شرح زیر است.
- ارتباط شخصی: همه ۲۰ نفر از متخصصان مصاحبه شده ارتباط شخصی قوی با بناهای تاریخی خیابان لاله زار ابراز کردند و بسیاری از آنها خاطرات کودکی و تعاملات روزانه را ذکر کردند.
 - ویژگی های کالبدی: متخصصان به اتفاق آرا جزئیات معماری پیچیده، ورودی های شاخص و نماهای پرآذین را به عنوان ویژگی های کالبدی متمایز ساختمان ها برجسته کردند.
 - کارکرد: اکثر متخصصان احساس می کردند که ساختمان های تاریخی در حال حاضر بیشتر جنبه زیبایی شناسی دارند تا کاربردی، اما توجه داشتند که چیدمان آنها منعکس کننده زمان ساخت آنها است.
 - تأثیر احساسی: متخصصان مصاحبه شده احساس می کنند که هنگام نگاه کردن به بناهای تاریخی احساس نوستالژی و غرور می کنند که آن را به تاریخ عمیق خیابان نسبت می دهند.
 - اهمیت فرهنگی: همه شرکت کنندگان بر این باور بودند که این ساختمان ها دارای ارزش فرهنگی قابل توجهی هستند که نمایانگر بافت تاریخی خیابان لاله زار و مردم آن است.

- نمادگرایی: اکثریت عناصر نمادین مانند کتیبه ها و نقوش تزئینی را که بازتاب فرهنگ سنتی ایران است، تشخیص دادند.
- مقایسه با معماری مدرن: پاسخ دهندگان فکر می کردند که ساختمان های تاریخی تجربه منحصر به فرد و غنی تری را در مقایسه با سازه های اضافه شده ی بعدی ارائه می دهند.

تحلیل داده های کمی

نمودار ۲ توزیع سن و جنسیت شرکت کنندگان

به تحلیل نتایج اصلی تحقیق پرداخته شده است که در جدول ۷ ارزیابی مؤلفه با میانگین نمرات و انحرافات استاندارد برای هر زیر مؤلفه آمده است:

پس از جمع‌آوری پاسخ‌های گروهی متنوع از شرکت‌کنندگان، از جمله کارشناسان معماری و شهرسازی و همچنین ساکنان فعلی و قبلی خیابان لاله‌زار، گام بعدی تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده است. هدف این تحلیل دستیابی به بینش‌هایی در مورد معانی درک شده کالبدی، عملکردی، احساسی و فرهنگی است که در میراث معماری خیابان لاله زار تعبیه شده است. با بررسی رتبه‌بندی و برداشت شرکت‌کنندگان، می‌توان اهمیت مولفه‌های مختلف را در شکل‌دهی به روایت کلی تاریخی و فرهنگی این بناها بهتر درک کرد. نمودار ۲ داده‌های توزیع جنسیتی و توزیع سنی را ادغام می‌کند تا دیدی جامع از ترکیب جمعیتی شرکت‌کنندگان در تحقیق ارائه دهد. این بازنمایی متوازن از هر دو گروه جنسیتی و سنی تضمین می‌کند که ارزیابی معانی آشکار و پنهان در ساختمان‌های میراثی خیابان لاله‌زار تهران طیف وسیعی از دیدگاه‌ها و تجربیات را در بر می‌گیرد. سپس

جدول ۷ ارزیابی مؤلفه با میانگین نمرات و انحرافات استاندارد

شاهد مثال در خیابان	انحراف معیار	میانگین امتیاز (از ۵)	مؤلفه فرعی	مؤلفه معنایی
	۰,۷۵	۴,۲	تعادل	کلی
	۰,۶۸	۴,۳	تناسب	
	۰,۸۹	۳,۹	ارتباط	
	۰,۸۲	۴	ریتم	
	۰,۷	۳,۸	نظم	
	۰,۷۸	۴,۱	تداوم	
	۰,۷۳	۴,۲	سازگاری	
	۰,۸۱	۴	اثر متقابل	

	۰,۷۶	۳,۷	پیچیدگی	
	۰,۷۹	۳,۹	مقیاس	
	۰,۸۵	۳,۶	تعارض	
	۰,۷۷	۳,۸	انتزاع	
	۰,۷۲	۴	وحدت	
	۰,۶۹	۴,۱	تفاوت ها و شباهت ها	
	۰,۸	۳,۷	ایهام	
	۰,۶۷	۴,۲	هندسه	
	۰,۷۳	۴	تداوم	عملکردی
	۰,۷۶	۳,۸	اثر متقابل	

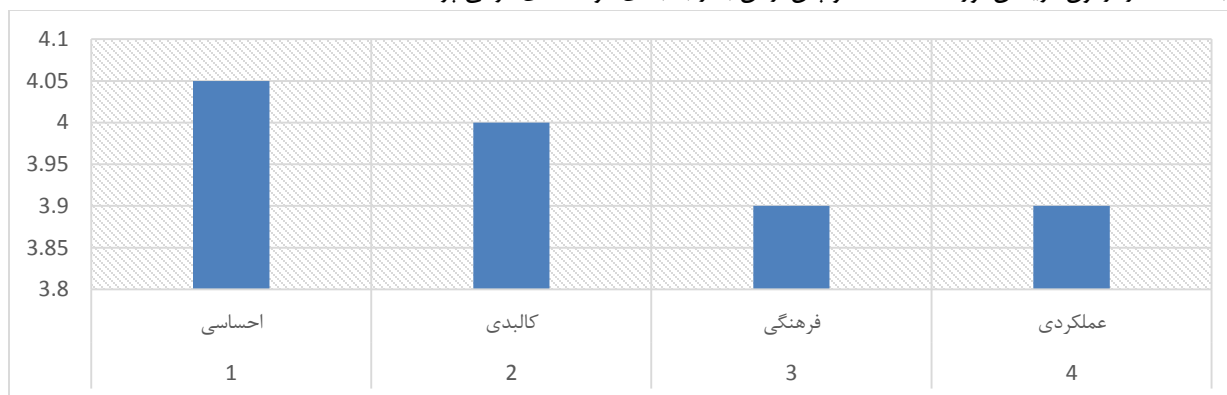
	۰,۷۲	۳,۹	انعطاف پذیری	
	۰,۷۱	۴,۱	سلسله مراتب	
	۰,۶۸	۴,۳	متعلق بودن	
	۰,۷	۴,۲	ارتباط	احساسی
	۰,۷۹	۳,۶	ابهام	
	۰,۷۵	۴	سادگی	
	۰,۸۱	۳,۸	پيچیدگی	فرهنگی
	۰,۷	۴,۱	هویت	
	۰,۷۳	۳,۹	قیاس	
	۰,۶۸	۴,۲	همگنی	
	۰,۷۷	۳,۷	تعارض	

	۰.۸	۳.۶	نمادها	
---	-----	-----	--------	--

نکته: در این جدول، ستون «میانگین امتیاز» نشان‌دهنده میانگین امتیاز برای هر زیرمجموعه در بین شرکت‌کنندگان است و ستون «انحراف استاندارد» درجه تنوع در رتبه‌بندی شرکت‌کنندگان برای آن جزء فرعی را نشان می‌دهد. این نمرات درک جامعی از چگونگی کمک هر یک از مولفه‌های فرعی به ارزیابی کلی معانی موجود در میراث خیابان لاله‌زار ارائه می‌دهد

رتبه بندی مولفه ها

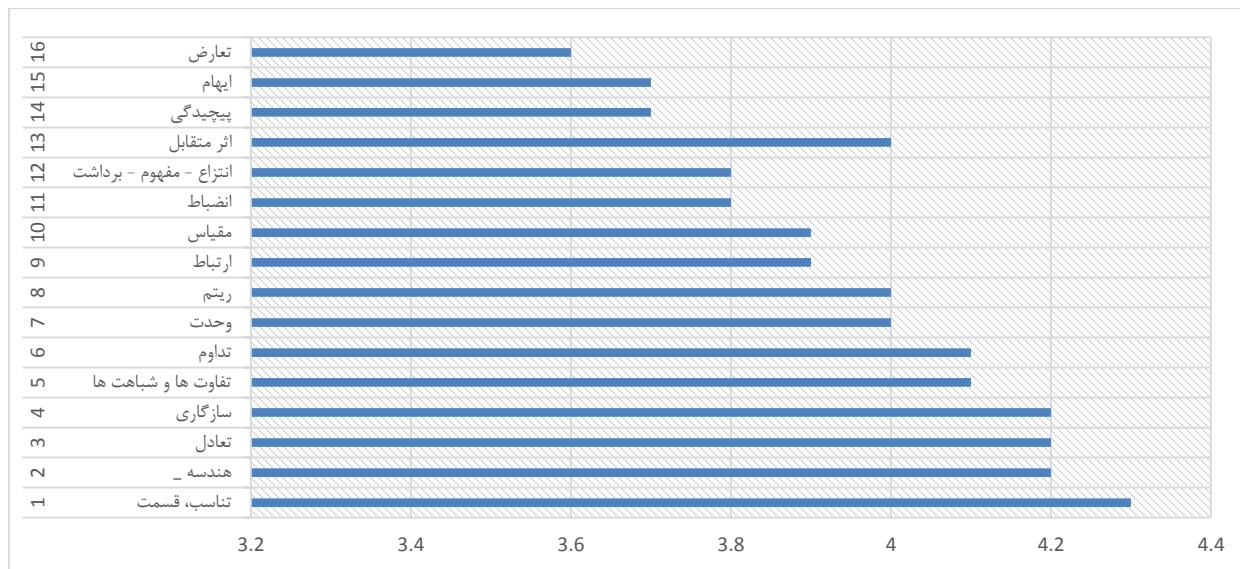
در ابتدا در نمودار ۳ رتبه بندی معیارهای اصلی پژوهش (مولفه های معنایی: کالبدی، عملکردی، احساسی و فرهنگی) بر اساس نمرات بالای مؤلفه ها با استفاده از آزمون فریدمن آورده شده است و پس از آن به رتبه بندی مولفه های فرعی پرداخته شده است.

نمودار ۳ رتبه بندی مولفه های اصلی معنایی

مولفه کالبدی

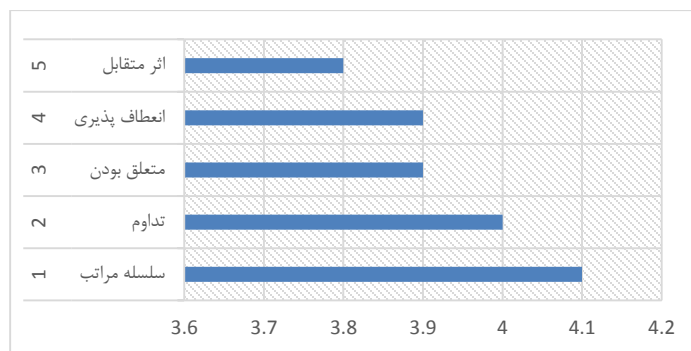
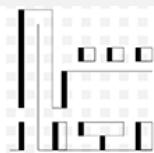
مولفه فرعی با بالاترین میانگین امتیاز «نسبت» است که نشان می‌دهد شرکت‌کنندگان حضور قوی روابط اندازه و مقیاس را درک می‌کنند که به زیبایی‌شناسی بصری کمک می‌کند. «هندسه» نیز نمره متوسط بالایی دریافت کرد که نشان می‌دهد ترتیبات و تناسب هندسی به دلیل نمادگرایی و زبان بصری آنها شناخته شده است. «تعارض» و «انتزاع» نمرات نسبتاً پایین‌تری دریافت کردند، که نشان می‌دهد تضادهای عمودی و اشکال انتزاعی ممکن است در انتقال معانی کمتر برجسته باشند. نمودار ۴ نمایانگر رتبه بندی مولفه ی کالبدی است که بر اساس آزمون فریدمن به دست آمده است.

نمودار ۴ رتبه بندی مولفه کالبدی

مولفه عملکردی

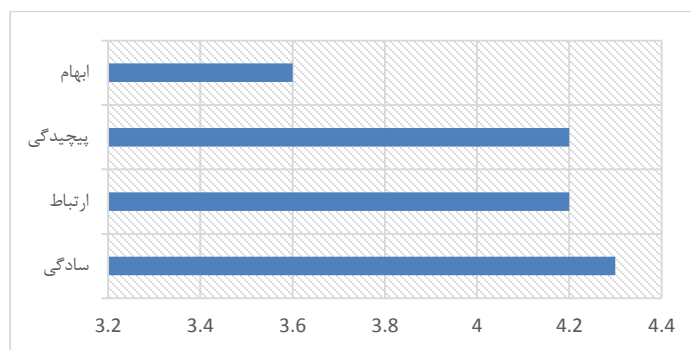
«سلسله مراتب» و «تداوم» بالاترین میانگین نمرات را دریافت کردند، که نشان می دهد شرکت کنندگان از ارتباط تاریخی و ترتیبات سلسله مراتبی در ساختارهای میراث قدردانی می کنند. "انعطاف پذیری" امتیاز کمی پایین تری دریافت کرد، به این معنی که در حالی که سازگاری مهم است، ممکن است همیشه با حفظ تاریخی مطابقت نداشته باشد. در نمودار ۵ رتبه بندی مولفه عملکردی نمایان شده است.

نمودار 5 رتبه بندی مولفه عملکردی

مولفه احساسی

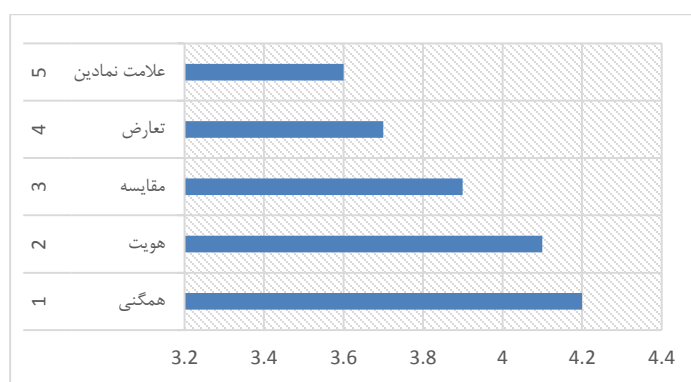
"تعلق" بالاترین میانگین امتیاز را دریافت کرد، که نشان می دهد عناصر درون ساختارهای میراث، حس قوی دلبستگی و ارتباط احساسی را تقویت می کنند. «ابهام» نمره نسبتاً پایین تری دریافت کرد، که نشان می دهد شرکت کنندگان ممکن است عناصر عمداً مبهم کمتری را درک کنند که تفکر را برمی انگیزد. در نمودار ۶ رتبه بندی مولفه احساسی نمایان شده است.

نمودار ۶ تبه بندی مولفه احساسی

مولفه فرهنگی

"همگنی" و "هویت" بالاترین میانگین امتیازات را دریافت کردند که نشان می دهد شرکت کنندگان اهمیت انسجام طراحی و بازتاب هویت فرهنگی و تاریخی را تشخیص می دهند. "نشانه نمادین" امتیاز پایین تری دریافت کرد، به این معنی که شرکت کنندگان ممکن است عناصر کمتری را با معانی نمادین صریح درک کنند. در نمودار ۷ رتبه بندی مولفه احساسی نمایان شده است.

نمودار ۷ رتبه بندی مولفه فرهنگی

به طور کلی، تجزیه و تحلیل برداشت های متنوع شرکت کنندگان در مورد ابعاد مختلف ارزش های معنایی در میراث خیابان لاله زار را برجسته می کند. در حالی که برخی از مولفه های فرعی نمرات بالاتری دریافت کردند که نشان دهنده حضور قوی آنهاست، سایر مولفه های فرعی امتیازات پایین تری دریافت کردند که زمینه های بالقوه ای را برای بهبود نشان می دهد. تنوع در انحرافات استاندارد نشان می دهد که نظرات شرکت کنندگان کاملاً یکسان نیست، که می تواند به پیشینه و تجربیات مختلف آنها نسبت داده شود. این بینش ها راهنمایی ارزشمندی برای درک روش های ظریفی است که در آن معانی معنایی در بافت تاریخی خیابان لاله زار تهران درک می شوند.

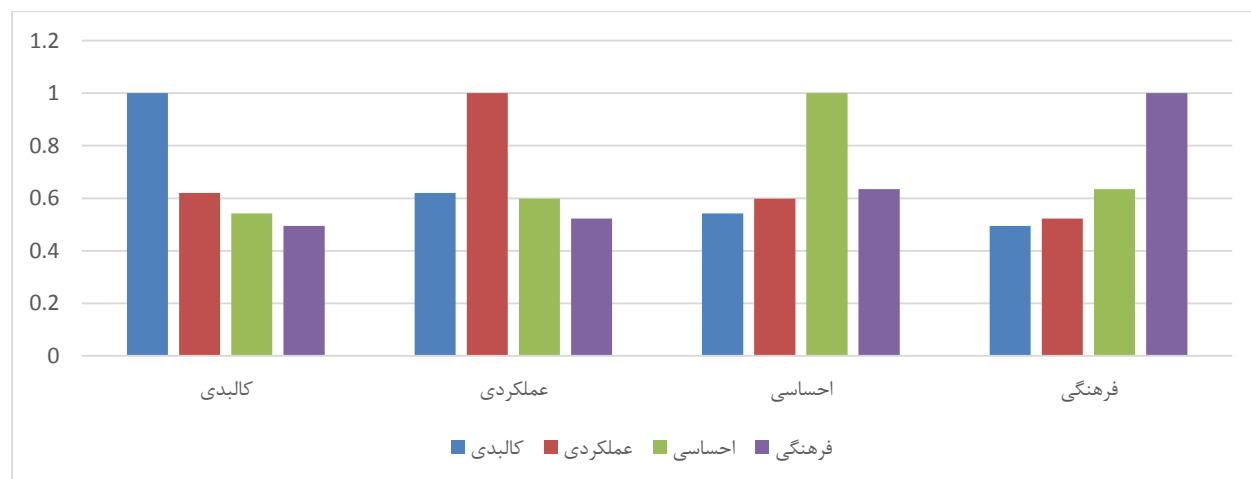
همبستگی عوامل پژوهش

جدول همبستگی بالا روابط بین چهار مؤلفه اصلی بناهای میراثی تحقیق شده در خیابان لاله زار تهران را نشان می دهد: کالبدی، عملکردی، احساسی و فرهنگی. مقادیر همبستگی از ۰.۱۰۰ تا ۰.۱۰۰ متغیر است که مقادیر مثبت بالاتر نشان دهنده روابط مثبت قوی تر، مقادیر نزدیک به ۰ نشان دهنده روابط ضعیف تر یا عدم وجود روابط و مقادیر منفی نشان دهنده روابط منفی است.

جدول ۸ همبستگی میان عوامل پژوهش

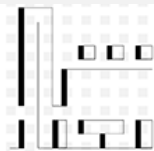
مؤلفه	کالبدی	عملکردی	احساسی	فرهنگی
کالبدی	1	0.62	0.542	0.495
عملکردی	0.62	1	0.598	0.523
احساسی	0.542	0.598	1	0.635
فرهنگی	0.495	0.523	0.635	1

تحلیل همبستگی میان مؤلفه‌های اصلی بناهای میراثی ارزیابی شده در خیابان لاله‌زار تهران، روابط متقابل بین ابعاد کالبدی، عملکردی، احساسی و فرهنگی را روشن می‌کند. یافته‌ها نشان می‌دهد که ابعاد کالبدی و عملکردی به طور مثبت همبستگی دارند ($r = 0.620$)، که نشان‌دهنده ارتباط قوی بین زیبایی‌شناسی طراحی و کاربرد عملی است.

نمودار ۸ نمودار همبستگی میان عوامل پژوهش

ابعاد کالبدی و احساسی نیز به طور متوسط همبستگی دارند ($r = 0.542$)، که نشان می‌دهد جذابیت بصری با طنین احساسی در هم تنیده است. همبستگی معناداری بین ابعاد کالبدی و فرهنگی وجود دارد ($r = 0.495$)، که نشان‌دهنده ادغام طراحی بصری با نمادگرایی فرهنگی است. ابعاد

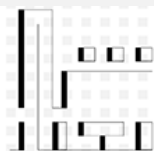
عملکردی و احساسی همبستگی قابل توجهی را نشان می‌دهند ($r = 0.598$)، که به این معنی است که ترتیب عملی بر پاسخ احساسی تأثیر می‌گذارد. به طور مشابه، ابعاد عملکردی و فرهنگی همبستگی دارند ($r = 0.523$)، که نشان می‌دهد که مطلوبیت با بافت فرهنگی مرتبط است. در بعد احساسی، یک همبستگی قوی با بعد فرهنگی دیده می‌شود ($r = 0.635$)، که نشان می‌دهد چگونه درگیری احساسی با نمادگرایی فرهنگی در هم تنیده می‌شود. در نهایت، ابعاد فرهنگی و عملکردی یک همبستگی معنی‌دار دارند ($r = 0.523$)، که بر هم‌افزایی بین هویت فرهنگی و چیدمان عملی تأکید می‌کند. به طور خلاصه، این تجزیه و تحلیل ارتباطات پیچیده بین این ابعاد را آشکار می‌کند، و بینش‌هایی را در مورد روش‌های ظریفی که آنها به طور جمعی به میراث معماری در خیابان لاله زار کمک می‌کنند، ارائه می‌دهد.

نتیجه‌گیری

در قلمرو کاوش معماری، خیابان لاله‌زار تهران به‌عنوان بوم نقاشی ظاهر می‌شود که نه تنها ساختارهای کالبدی بلکه معانی رمزآلود در قالب معماری آن را نیز در خود جای داده است. پژوهش کنونی سفری دقیق را آغاز کرد و در تلاش برای درک معنایی صریح و پنهانی است که در این سایت میراث غنی نهفته است. مؤلفه‌های معنایی، که ابعاد کالبدی، عملکردی، احساسی و فرهنگی را در بر می‌گیرند، به هم می‌رسند تا روایت پیچیده‌ای را به خیابان لاله‌زار ارائه دهند که فراتر از زمان است. این روایت از طریق تعامل دقیق عناصر معماری بافته می‌شود، جایی که ویژگی‌های کالبدی تعادل، تناسب و ارتباط، یک سمفونی بصری را تنظیم می‌کند که عمیقاً با ناظران طنین‌انداز می‌شود. به طور همزمان، پیوستگی عملکردی، پویایی تعامل و انعطاف‌پذیری تطبیقی، ارتباط و کاربرد خیابان را در طول دوره‌ها تضمین می‌کند. درگیری پیچیده با تنوع احساسی خیابان لاله‌زار با تعادل ظریف بین ارتباط و ابهام استوار است. این تعامل پیچیده حوزه احساسی، طنین خیابان و احساسات عمیقی را که در بین ساکنان و ره‌گذران برمی‌انگیزد، تقویت می‌کند. سازه‌های خیابان به‌عنوان متولیان فرهنگی، هویت فرهنگی و میراث روایت تهران را دارند که از طریق مقایسه، همگونی و اهمیت نمادین نقوش معماری تجلی یافته است.

طرح تحقیق یک روش هم‌افزایی را اتخاذ کرد که مصاحبه‌ها و نظرسنجی‌ها را یکسان می‌کرد. کارشناسان معماری و شهرسازی بینش‌های دانش‌آمیز خود را ارائه کردند، در حالی که ساکنان قبلی و فعلی تجربیات زندگی‌شان را به اشتراک گذاشتند. جامعه محلی مشاهدات خود را به اشتراک گذاشتند و با هم شبکه گسترده‌ای را ایجاد کردند که چشم‌اندازهای مختلفی را به تصویر کشید. جنبه نظرسنجی ابعاد قابل اندازه‌گیری را معرفی کرد و عمق کیفی به دست آمده از مصاحبه‌ها را تکمیل کرد و یک چارچوب تحلیلی جامع ایجاد کرد. مجموعه متنوعی از شرکت‌کنندگان، متشکل از کارشناسان معماری، ساکنان و اعضای جامعه، روایت تحقیق را غنی کردند. ورودی جمعی آنها در یک تابلوی جامع ادغام شد که میراث معماری و تعامل اجتماعی را در ملیله تاریخی خیابان لاله زار شرح می‌دهد. یافته‌ها که با دقت از مجموعه‌ای غنی از پاسخ‌های شرکت‌کنندگان استخراج شده‌اند، به‌عنوان یک موزاییک پیچیده آشکار شدند. رتبه‌بندی عوامل تحقیق شبکه پیچیده زیبایی‌شناسی و عملکرد معماری را در معرض دید قرار داد. تعامل بین این عوامل از طریق تجزیه و تحلیل همبستگی بیشتر روشن شد، و روابط پیچیده‌ای را آشکار کرد که ابعاد کالبدی، عملکردی، احساسی و فرهنگی را پیوند می‌دهد.

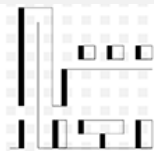
این تحقیق فراتر از محدوده خیابان لاله زار طنین‌انداز می‌شود و به کاوش گسترده‌تری در معناشناسی معماری و حفظ میراث اشاره می‌کند. بسته شدن آن، آستانه‌ای برای تلاش‌های آینده است، و دعوت به تحقیقاتی است که از مرزهای جغرافیایی و زمانی عبور می‌کنند، و پیوسته

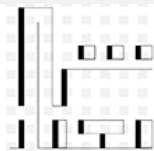
روایت‌های معماری را روشن می‌کنند. در مجموع، این پژوهش که سمفونی از رشته‌ها و دیدگاه‌ها است، معانی عمیق معماری را که در خیابان لاله‌زار تعبیه شده است، روشن می‌کند. همانطور که پژوهشگرهای گذشته در ساختارهای آن ظنن انداز می‌شود، این مطالعه به گفتمان علمی در مورد معناشناسی معماری می‌افزاید و به درک کل نگر از میراث فرهنگی در بافت شهری کمک می‌کند.

فهرست منابع

۱. بمانیان، محمد رضا. ۱۳۸۵. عوامل مؤثر بر شکلگیری معماری و شهرسازی در دوره پهلوی اول. م درس هنر، (۱)، (۱) - ۸.
۲. بهزا دفر، مصطفی. ۱۳۹۰. هویت شهر. تهران: مؤسسه شهر.
۳. پاکزاد، جهان‌شاه. ۱۳۹۵. تاریخ شهر و شهرنشینی در ایران (ج. ۲، دوران قاجار و پهلوی). تهران: آرمانشهر.
۴. توکلی، علیرضا. (۱۳۹۸) بررسی شاخص‌های تداوم یافته در تبیین هویت فضاهای خیابان لاله زار تهران. آرمانشهر، (۲) ۳، ۷۰ - ۷۷.
۵. جوان فروزنده، علی؛ و مطلبی، قاسم. (۱۳۹۰). مفهوم حس تعلق به مکان و عوامل تشکیل دهنده آن، هویت شهر، (۵) ۸.
۶. حبیبی، سید محسن. ۱۳۹۰ شرح جریان‌های فکری معماری و شهرسازی در ایران معاصر. تهران: دفتر پژوهش‌های فرهنگی.
۷. حبیبی، سید محسن. ۱۳۹۷. از شار تا شهر. تهران: مؤسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران.
۸. حبیبی، سید محسن؛ و ملیحه مقصودی. (۱۳۸۶). مرمت شهری، تعاریف، نظریه‌ها، تجارب، منشورها و قطع نامه‌های جهانی، روش‌ها و اقدامات شهری، مؤسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران، چاپ سوم، تهران.
۹. حبیبی، کیومرث؛ و دیگران. (۱۳۷۷). بهسازی و نوسازی بافت‌های کهن شهری، انتخاب اول، تهران.
۱۰. رایپورت، اموس. (۱۳۸۴). معنی محیط ساخته‌شده: رویکردی در ارتباط غیرکلامی، ترجمه: فرح حبیب، تهران: انتشارات شرکت پردازش و برنامه‌ریزی شهری.
۱۱. رلف، ادوارد. (۱۳۸۹). مکان و بی‌مکانی، ترجمه محمد رضا نقصان محمدی، کاظم مندگاری، زهیر متکی، تهران: انتشارات آرمان شهر. ص ۸۷.
۱۲. شهری، جعفر (۱۳۸۳). طهران قدیم (ج. ۳). تهران: معین.
۱۳. شهری، جعفر. (۱۳۶۹). تاریخ اجتماعی تهران در قرن سیزدهم (ج. ۱). تهران: مؤسسه خدمات فرهنگی رسا.
۱۴. شیرازیان، رضا. (۱۳۹۴). اطلس تهران قدیم. تهران: دستان.
۱۵. طباطبایی، ملک. (۱۳۹۶). جداره‌های شهری و نقش آن‌ها در فضای شهری، (معیارهای نماسازی در فضا شهری، انتشارات آرمان شهر.
۱۶. قره بگلو، مینو؛ نژاد ابراهیمی، احد؛ و ایلقار اردبیلچی، ۱۳۹۸، معماری میان‌افزا: رویکردی میان‌رشته‌ای برای طراحی در بافت تاریخی؛ نمونه موردی: مجموعه تجاری مشروطه در بافت تاریخی بازار تبریز، ماهنامه باغ نظر ۱۶ (۶۴-۷۶).
۱۷. گروتز، یورگ. (۱۳۸۸). زیبایی‌شناسی در معماری، پاکزاد، جهان‌شاه، همایون، عبدالرضا، چاپ پنجم، تهران: دانشگاه شهید بهشتی، تهران.
۱۸. هدمن، ریچارد؛ یازوسکی، آندرو. (۱۳۸۴). ترجمه راضیه رضازاده و مصطفی عباس زادگان. ۱۳۸۴. تهران: دانشگاه علم و صنعت.
۱۹. یوکیلتو، یوکا. (۱۳۸۷). تاریخ حفاظت معماری، ترجمه محمدحسن طالبیان و خشایار بهادری، ۱۳۸۷، روزنه، تهران.
20. Brown, E. (2019). Aesthetic Experience and Emotional Impact in Historic Spaces. Journal of Environmental Psychology, 35, 67-75.

21. Del, A. M., & Tabrizi, M. E. (2009). Conservation in Iranian architecture. *Journal of Cultural Heritage*, 10(3), 339-344.
22. Eco, U. (1986). *Semiotics and the Philosophy of Language*. Indiana University Press.
23. Feldman, R., & Tompson, T. (1991). The cultural meaning of urban place. *Journal of the American Planning Association*, 57(3), 411-424.
24. Fielden, B. M. (2003). Conservation of historic buildings. *Architectural Press*.
25. Garcia, M. (2020). Urban Spaces as Markers of History and Social Interaction. *Urban Sociology Review*, 42(1), 89-106.
26. Hassan, A. (2021). Regional Influences and Architectural Identity: A Comparative Study of Built Heritage. *Journal of Architectural Research*, 18(2), 175-190.
27. Kaplan, R., & Kaplan, S. (1989). *The Experience of Nature: A Psychological Perspective*. Cambridge University Press.
28. Lee, S. (2017). Cultural Symbolism in Architecture: Expressing Collective Identity through Built Forms. *International Journal of Cultural Studies*, 20(4), 435-452.
29. Lowenthal, D. (1998). *The past is a foreign country*. Cambridge University Press.
30. Martinez, A. (2022). Adaptive Reuse and Historical Preservation: Balancing Functionality and Heritage. *Urban Planning Review*, 48(1), 112-129.
31. Nara Charter. (1994). Principles for the Conservation of Heritage Sites in China.
32. Oliver, P. (2003). *The Context of Architectural Conservation*. Taylor & Francis.
33. Rappaport, A. (2014). *How we talk about places: place references in language and cognition*. Georgetown University Press.
34. Smith, J. (2019). Architecture as Narrative: Exploring Meaning in Built Spaces. *Ethnographic Studies in Architecture*, 12(2), 45-62.
35. Turner, J. (2018). The Poetics of Space Revisited: Architectural Elements as Carriers of Cultural Memory. *Journal of Architectural History*, 25(3), 321-338.
36. Wong, D. (2018). Unveiling Architectural and Cultural Meanings: Qualitative Explorations in Urban Settings. *Qualitative Research in Architecture and Urbanism*, 5(2), 178-195.

Evaluation of obvious and hidden meanings in the body of the rich heritage of Lalezar Street in Tehran

Seyed ramtin hassani, Vahid ghobadian*, Mahnaz mahmoodi zarandi

Abstract

Objective and method: It is to reveal the subtle semantic components that form the basis of the cultural and historical significance of the street. To achieve this goal, a mixed-methods approach was used, integrating interviews and surveys. A diverse range of participants, including architectural and urban planning experts, along with current and former residents, provided multifaceted insights into the street's historical narrative. . Finally, the research examines the hidden meanings in the physical, functional, emotional and cultural aspects of Lalehzar Street. This holistic approach enables a full understanding of the complex network of semantic elements that contribute to street identity. **Analysis Findings** from in-depth interviews and detailed investigations revealed a complex network of interrelationships among the identified semantic components. These connections were carefully analyzed and ended up identifying key elements such as balance, proportion, continuity, emotional resonance and cultural symbolism that deeply shape the heritage of Lalezar Street **Findings:** The integration of the research results provides a comprehensive understanding of the street's historical narrative and facilitates the ranking of the identified semantic components based on their importance. Statistical analyzes and correlations reveal the complex relationships between these components and provide a comprehensive view of street heritage. In short, this research deals with deciphering the multifaceted meanings hidden in the historical context of Lalezar Street and emphasizes the intrinsic value of these elements in shaping its heritage narrative. Moreover, this study not only enriches urban research, but also lays the foundation for future research in diverse historical urban landscapes.

Key word: Evaluating meanings, Body of Heritage, Lalezar Street, Tehran.